

ÚJ TÍPUSÚ, BIKOMPATIBILIS POLIMER SZÁLRENDSZEREK KIFEJLESZTÉSE ORVOSI ÉS BIOLÓGIAI CÉLOKRA

Doktori Tézisek

Molnár Kristóf

Semmelweis Egyetem
Elméleti és Transzlációs Orvostudományok
Doktori Iskola

Témavezető: Dr. Jedlovszky-Hajdú Angéla PhD,
egyetemi adjunktus

Hivatalos bírálók: Dr. Marosi György, DSc, egyetemi tanár
Dr. Ludányi Krisztina, PhD, egyetemi
docens

Szigorlati bizottság elnöke: Dr. Mátyus Péter, DSc, egyetemi tanár
Szigorlati bizottság tagjai: Dr. Hórvölgyi Zoltán, DSc, egyetemi tanár
Dr. Klebovich Imre, DSc, egyetemi tanár

Budapest
2018

1 Bevezetés

Az orvostudomány egyik legnagyobb kihívása, a sérült szövetek gyógyítása vagy teljes lecserélése. Egy lehetséges megoldást nyújthatnak erre a problémára olyan mesterséges szövetek, amelyekben a páciensből biopsziával nyert sejteket beágyazunk, majd ezt követően beültetve a sérült területre, ott egy lokális regenerációt indítunk el. Ezt a tudományterületet szövetmérnökségnek nevezik (angolul: tissue engineering). Egy ilyen területen felhasználásra kerülő mátrixnak számos tulajdonsággal kell rendelkeznie, hogy kellő mértékben hasonlítson a szervezetben megtalálható megfelelőjére, úgy mint biokompatibilitás, biodegradabilitás, kémiai összetétel és fizikai tulajdonságok.

Elektrosztatikus szálképzéssel olyan polimer szálakat állíthatunk elő, melyek átlagos szálátmérője közel esik a szervezetben megtalálható kollagén szálakéhoz (~60 nm). Biológiai eredetüknek köszönhetően, kézenfekvő alapanyagok lehetnek a szervezetben megtalálható polimerek, mint például a kollagén vagy a hialuronsav. Azonban ezek a polimerek vízben oldódnak, így a belőlük készített implantátum vízzel vagy biológiai folyadékokkal érintkezve azonnal feloldódnak. Annak ellenére, hogy számos vízben nem oldódó polimer áll rendelkezésre, folyamatos igény van olyan technikák fejlesztésére, amelyek elérhetővé teszik a vízzel oldható polimereket, mint szálak szöveteket. Egy lehetséges megoldást nyújthat a szálakat alkotó polimer láncok keresztkötése, tehát vízben nem oldódó, csak duzzadó hidrogélek készítése.

A hidrogél szálakból felépülő szövetek nagymértékben hasonlítanak a szervezetben megtalálható lágy szöveti struktúrára, kiemelten akkor, ha megfelelő polimer alapanyagot használunk a szintézisükre. Azonban az elektrosztatikus szálképzésen alapuló hidrogél szálak készítésére alkalmas technikák és stratégiák általánosan nem alkalmazhatóak, ezért szükség van új technikák fejlesztésére. Ez adta a fő motivációt a dolgozat elkészítéséhez, melyben poliaminosav alapú, hidrogél szálak szintézisével és vizsgálatával foglalkozom.

2 Célkitűzés

A kutatás fő célja, olyan poliaminosav alapú szálrendszerek fejlesztése, melyek hasonlítanak a szerkezeti lágy szöveti struktúrára és alkalmazhatóak gyógyászati célokra. A kutatásban a következő három fő célt fogalmaztam meg:

- Olyan technikák és szintézis utak kidolgozása, amelyek lehetővé teszik poliaszparaginsav alapú gél szálak szintézisét elektrosztatikus szálképzéssel. Továbbá, hogy a kifejlesztett technikák univerzálisan alkalmazhatóak legyenek, tehát nem csak a poliaszparaginsav esetén, hanem akár más polimer rendszerek esetén is;
- Hidrogél szövedékek és membránok fizikai és kémiai paramétereinek meghatározása: mivel több technika kifejlesztését tűztem ki célul, fontos volt azok és az általuk előállított szálhalmazok tulajdonságainak összehasonlítása. A legfontosabb vizsgált paraméterek a következők:

- szálas szerkezet és szálátmérő;
- termelékenység és főbb gyártási tulajdonságok (szakaszos vagy folyamatos gyártás) meghatározása;
- mivel a poliaszparaginsav alapú hidrogélek pH indukált duzzadási tulajdonságokkal rendelkeznek, ezen tulajdonság vizsgálata hidrogél szál membránok esetében;
- Membránok biokompatibilitásának és biodegradabilitásának meghatározása. Annak ellenére, hogy a poliszukcinimid enyhe lúgos körülmények között könnyen poliaszparaginsavvá alakítható, ez az átalakulás *in vivo* még sosem került bemutatásra. Ezért célom volt, hogy ezt az átalakulást *in vivo* patkány kísérletekben bizonyítsam és vizsgáljam az állatok reakcióját a membránokra.

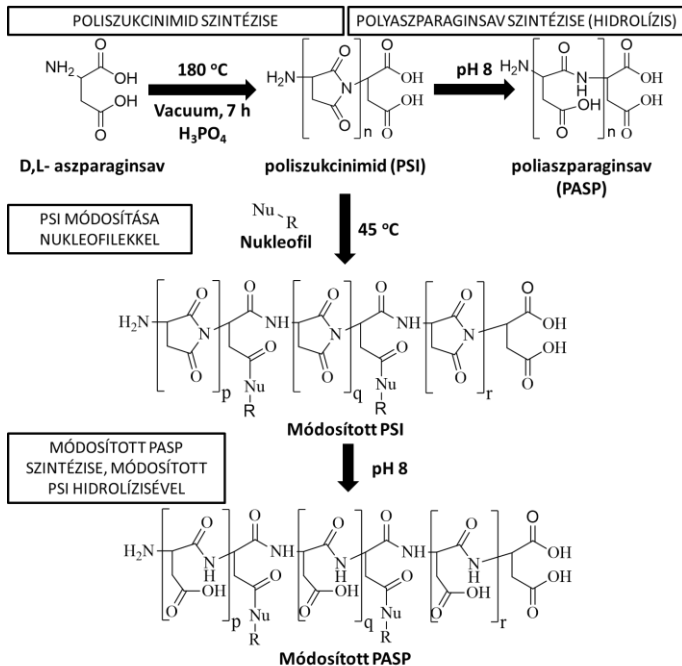
3 Módszerek

3.1 Poliszukcinimid (PSI) és tiol oldalcsoportot tartalmazó poliszukcinimid szintézise (PSI-CYS)

A poliszukcinimidet, L-aszparaginsav termikus polikondenzációjával állítottam elő foszforsav katalizátor jelenlétében, vákuumban, 180 °C-on (**1. ábra**). A 7 órás szintézist követően a polimert dimetil-formamidban (DMF) oldottam, majd desztillált vízben kicsaptam és szűrtem. A szilárd polimert addig mostam vízzel és szűrtem, míg a felülúszó pH-ja semleges nem lett. A PSI molekulatömegét viszkozimetriás mérések segítségével (Sine-wave Vibro Viscometers (SV-10), A&D Company,

Limited, Japan) határozta meg, a Kuhn-Mark-Houwink egyenlet alapján [1-3].

A PSI ismétlődő egységei könnyen módosíthatóak primer amino csoportot tartalmazó vegyületekkel szobahőmérsékleten, katalizátor nélkül (**1. ábra**). Ennek köszönhetően, több primer amino csoportot tartalmazó vegyülettel keresztkötéseket hozhatunk létre a PSI láncok között. PSI-CYSE szintézisében ciszteamint (CYSE) használtam fel, amely egy primer amino és egy tiol csoportot tartalmaz. Mivel a tiol csoportok diszulfid hidakat alakítanak ki oxidáló környezetben, a szintézist levegő kizárásával argon gázban hajtottam végre. A tiol oldalcsoportok számát az egyenlet sztöchiometriai mennyiségei alapján változtattam [3-4]. Az előállított polimerek kémiai szerkezetét FT-IR és NMR spektroszkópiával igazoltam.

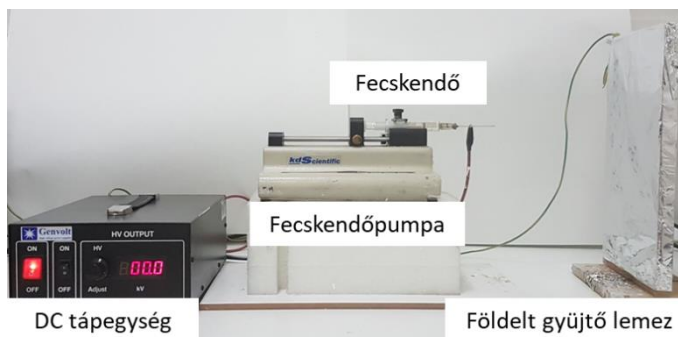

1. ábra PSI szintézise és módosítása, valamint PASP előállítása PSI hidrolízisével

3.2 Poliszukcinimid szálak szintézise standard, reaktív és koaxiális elektrosztatikus szálképzéssel

Az elektrosztatikus szálképzéshez használt készülék egy üveg fecskendőből (Fortuna Optima 7.140-33), fém Hamilton tűhegyből (tompá, G21), egy fecskendőpumpából (KD Scientific KDS100) és egy egyenáramú tápegységből (GENVOLT 73030P) állt. A pozitív pólus (6-20 kV) a fémtűre, míg a negatív pólus egy a tűvel szemben elhelyezett alufóliával beborított gyűjtő lemezre volt kapcsolva (2. ábra) [2-3]. A PSI

elektrosztatikus szálképzéséhez a PSI oldat koncentrációját 15 és 25 m/m%, míg a gyűjtőlemez távolságát 5 és 25 cm között változtattam. Térhálós polimert tartalmazó szál membránok előállításához két, egymástól különböző szintézisutat alkalmaztam. A szálak utólagos módosításában az előzőleg elkészített PSI szál membránokat 1,4-diaminobután (DAB) vagy 2,2,4(2,4,4)-trimetil-1,6-hexándiamin (THD) keresztkötők oldatába áztattam különböző időkig (néhány perctől néhány óráig) [1]. A másik út estén reaktív elektrosztatikus szálképzésben: a) vagy a tiol oldalcsoportokat tartalmazó PSI-t használtam, amellyel diszulfid hidakat tartalmazó PSI szálakat gyártottam (PSI-CYS), b) vagy koaxiális elrendezésben köpeny folyadékként PSI oldatot, míg mag folyadékként keresztkötő (THD) oldatot adagoltam, hogy keresztkötött PSI szálakat kapjak (PSI-THD). Ez utóbbi esetben polietilénoxid (PEO) hozzáadásával PSI-THD-PEO membránokat is előállítottam. [1]. Ahhoz, hogy valós 3D kiterjedéssel rendelkező szöveteket készítsék, különböző koncentrációban magnetit részecskéket kevertem az elektrosztatikus szálképzésben használt PSI-CYSE oldathoz. A szövetek szálás tulajdonságainak és szálátmérőjének vizsgálatához fény, atomerő és elektronmikroszkópot használtam [1, 3].

2. ábra Elektrosztatikus szálképző berendezés

3.3 Poliaszparaginsav (PASP) alapú gél szál membránok szintézise és tulajdonságai

Poliaszparaginsav alapú membránokat a PSI alapú membránok enyhe lúgos hidrolízisével állítottam elő (**1. ábra**). A hidrolízist követően a mintákat úgy neveztem el, hogy a PSI-t a korábbi nevekben lecseréltem PASP-ra. Tehát a PSI-CYS membrán hidrolízist követően PASP-CYS lett, stb. A PASP alapú gélek pH függő duzzadási tulajdonságokkal rendelkeznek. Ezen tulajdonságot a PASP-DAB és PASP-THD-PEO membránok esetén vizsgáltam. E kísérletekben több cikluson keresztül a membránokat pH 8 majd pH 3 pufferoldatokba helyeztem és a duzzadási egyensúlyt elérve tolmérővel mértem a membránok átmérőjét [1].

3.4 1,4-diaminobutánnal és diszulfid hiddal keresztkötött poliszukcinimid membránok *in vivo* biokompatibilitása és biodegradabilitása

A PSI-CYS és PSI-DAB biokompatibilitását és biodegradabilitását 12-12 Wistar (250 g) patkányon

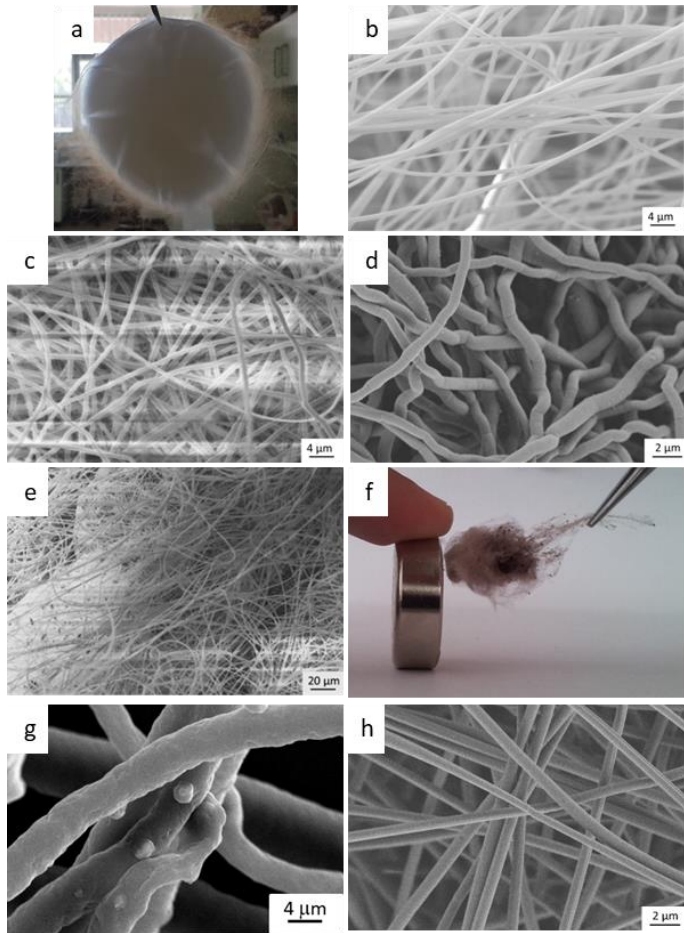
vizsgáltuk. Az előkészített mintákat (préselt és fiziológiás sóoldattal nedvesített) *sub cutan* a nyak hátsó oldalára ültettük és rögzítettük egyetlen öltéssel. 6-6 állat 3 napot követően (A csoport), míg további 6-6 állat 7 napot követően (B csoport) került terminálásra, minden esetben a beültetés helyéről mintát gyűjtöttünk. Az eltávolított mintákat formalinban fixáltuk és hisztológiai vizsgálatra küldtük. Továbbá PSI-DAB esetén fagyasztva szárítást követően SEM felvételeket is készítettem. A hisztológiai vizsgálatban standard hematoxylin-eozin festést alkalmaztunk. Az *in vivo* kísérletek megfeleltek az Európai Unió által lefektetett, kísérleti állatokkal kapcsolatos állatjóléti és állatvédelmi elveinek, valamint a Semmelweis Egyetem Állatjóléti Bizottságának engedélyével történtek. A laboratórium akkreditációs száma: 25/2/2015.

4 Eredmények

A PSI szintézise egy szürkésfehér port eredményezett. A mérési eredményeim alapján a PSI átlagos molekulatömege 23000 és 310000 g/mol közé esett. A kémiai szerkezetet $^1\text{H-NMR}$ és FT-IR spektroszkópiával is igazoltam [3-4].

4.1 Poliszukcinimid szálak szintézise elektrosztatikus szálképzéssel (T1)

22,5 m/m%-nál alacsonyabb PSI koncentrációk esetén az elektrosztatikus porlasztás, ennél magasabb oldatkonzentrációk esetén szálak és részecskék együttes, míg 25 m/m% esetén szálképzés történt.

3. ábra Elektrosztatikus szálképzéssel készített PSI membrán (a) és PSI szálak (b); PSI-DAB szálak (c), PSI-THD szálak (d), PSI-CYS szálak (e), magnetit részecskéket tartalmazó PSI-CYS membrán mágnesezhetősége (f) és szálai SEM-el fotózva (g) PSI-THD-PEO szálak (h)

A SEM felvételek alapján a 25 m/m%-os PSI oldatból készített szálak átlagos átmérője 911 ± 41 nm (**3. ábra a és b**). A céltárgy távolságának változtatása nem volt hatással az átlagos szálátmérőre, viszont befolyásolta a céltárgy beborítottságát. Minél nagyobb volt a céltárgy és a tű közötti távolság, a szálak annál nagyobb felületet borítottak be a céltárgyon [3].

4.2 Térhálós PSI szálak előállítása utólagos térhálósítással (T2)

A PSI szálak és DAB (**3. ábra c**) valamint THD (**3. ábra d**) közötti heterogén reakció egyenletes vastagságú és minőségű térhálós szálakat eredményezett, melyek átlagos szálátmérője közel azonos volt a szintézisben felhasznált PSI-ével. DAB esetén a minimális keresztkötési idő, amely után a szálak már nem oldódtak fel oldószerükben, 5 perc volt, míg 10 perc kellett a szálak tulajdonság teljes megőrzéséhez. Azonban 1 órás vagy hosszabb áztatási idő mellett a korábbi szálak felépítés mikroszkópiai mérésekkel igazoltan megmaradt. THD esetén 3 órás áztatás volt a szükséges, hogy megfelelő minőségű térhálós szálak szövetet eredményezzen a kémiai módosítás [1].

4.3 Tiol-diszulfid kötésen alapuló reaktív elektrosztatikus szálképzés (T3)

Az optimális reakcióidő a PSI-CYSE szintézisében 50 percre adódott, amely után 1 órán keresztül lehetett egyenletes minőségű PSI-CYS szálakat készíteni elektrosztatikus szálképzéssel (**3. ábra e**). Annak ellenére,

hogy a szintézist lezárt edényben, argon gáz alatt hajtottam végre, a keresztkötési reakció a fecskendőben is lejátszódott. Ennek következtében az oldat viszkozitása folytonosan nőtt, míg gélesedés következtében el nem dugította a fecskendőötűt. Ennek eredményeképpen az elektrosztatikus szálképzés kezdeti szakaszában 90 ± 30 nm, míg a végén 850 ± 40 nm volt a PSI-CYS szálak átlagos szálátmérője SEM és AFM felvételek alapján [3].

4.4 Valós 3D kiterjedéssel rendelkező szálak membránok szintézise tiol-diszulfid reaktív elektrosztatikus szálképzés és magnetit részecskék felhasználásával (T4)

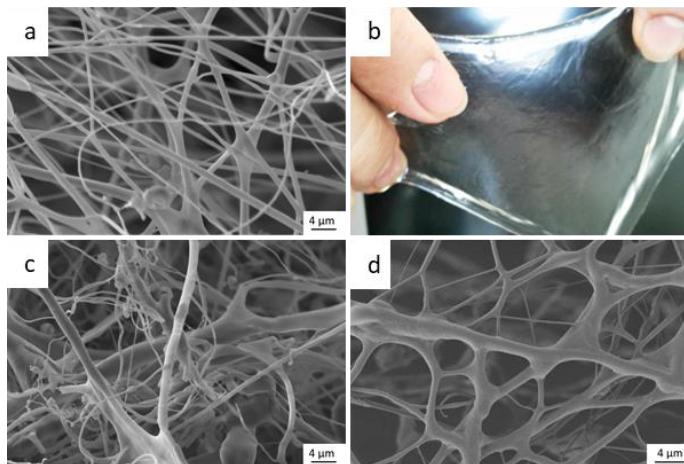
Mágneses tulajdonságokkal rendelkező PSI és PSI-CYS szálakat készítettem, a szálképzéshez használt oldatokhoz kevert magnetit részecskék segítségével. A magnetit részecskéknek köszönhetően a membránok színe fehérről feketére változott. Továbbá, a mágneses részecskék nem csak az oldatok viszkozitását növelték, hanem PSI esetén az átlagos szálátmérő 1.43 ± 0.5 μ -re változott. A magnetit nagymértékben befolyásolta a PSI-CYSE elektrosztatikus szálképzését is. Abban az esetben, amikor a magnetit és a tiol csoportok koncentrációja is magas volt, a keverék idő előtt gélesedett, alkalmatlanná vált az elektrosztatikus szálképzésre. Azonban alacsonyabb koncentrációk esetén a szálképzés valós 3D kiterjedéssel rendelkező szálhalmazokat eredményezett, amelyek reagáltak a külső mágneses térre (**3. ábra f és g**) [2].

4.5 Keresztkötött szálak folyamatos technológiájú gyártása koaxiális reaktív elektrosztatikus szálképzéssel (T5)

Folyamatos gyártási technológia kidolgozása koaxiális tű használatával a THD és PSI gyors keresztkötési reakcióján alapult. PEO-t adagolva a keresztkötő oldatához egyenletes vastagságú szálakat készítettem, amelyek átlagos szálátmérője 320 ± 42 nm volt (**3. ábra h**) [1].

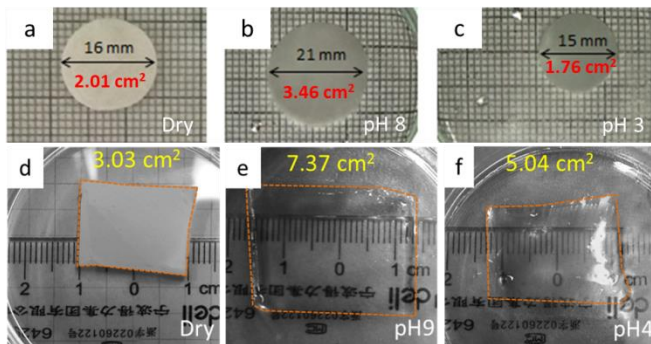
4.6 pH érzékeny poliaszparaginsav gél szál membránok szintézise (T6)

A PASP alapú hidrogél szál membránok, a térhálós PSI membránok enyhe lúgos hidrolízisével készültek. A hidrolízis következtében a szálak szerkezete minden esetben enyhén megváltozott: a szöveteket alkotó szálak összeolvadtak egy hálózatot, vagy lemezeket kialakítva. SEM alapján a PASP-DAB szálak átlagos szálátmérője 940 ± 60 nm volt (**4. ábra a**). A hidrolízis következtében a membránok átmérője enyhén megnőtt. **4. ábra b** egy PASP-CYS makroszkopikus felvételét tartalmazza, amelyen jól látszik, hogy a membrán fehérből transzparenssé vált hidrolízist követően. Fontos megjegyezni, hogy a PASP alapú tömbfázisú gélekkel ellentétben a gél membránok sokkal rugalmasabbak és hajlékonyabbak voltak. Azonban mind a PASP-CYS (**4. ábra c**), mind a PASP-THD-PEO (**4. ábra d**) esetén a membránokat felépítő szálak valamilyen mértékben összeolvadtak, ezzel megakadályozva a szálátmérő meghatározását [1, 3].

4. ábra *PASP-DAB* szálak SEM felvétele (a), makroszkópikus felvétel *PASP-CYS* membránról (b), SEM felvételek *PASP-CYS* (c) és *PASP-THD-PEO* (d) szálakról

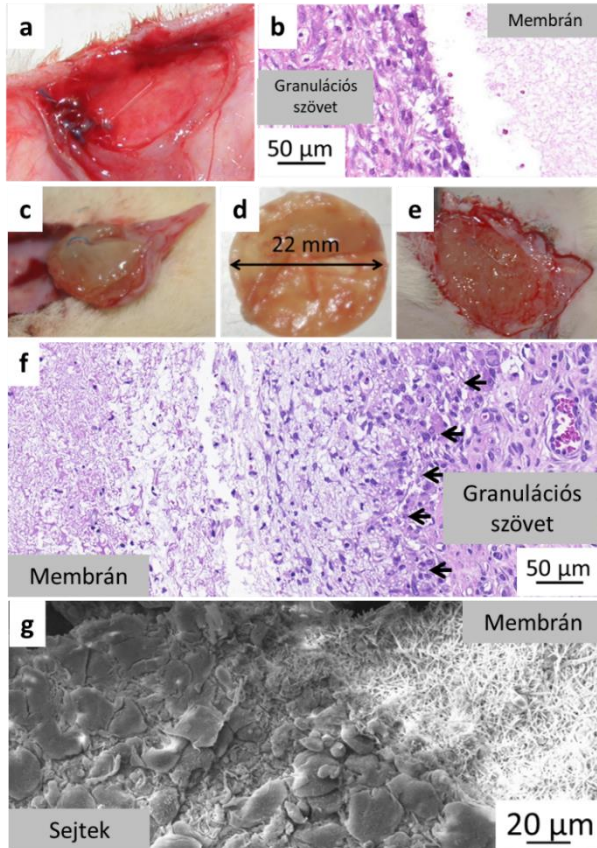
A *PASP* alapú gél membránok duzzadási tulajdonságait *PASP-DAB* és *PASP-THD-PEO* membránokon vizsgáltam úgy, hogy meghatároztam a membránok méretét különböző pufferoldatokban. A száraz *PSI* alapú membránokhoz képest a membránok hidrolízist követően, azaz pH 8 pufferben duzzadtak, míg pH 3 pufferoldatban zsugorodtak (**5. ábra**). A pH 3 és pH 8 puffereket váltogatva 4 cikluson keresztül a membránok minden esetben felvették a korábbi méretüket.

5. ábra Száraz PSI membrán (a), ugyanaz a membrán DAB-os térhálósítás után pH 8 pufferben (b) és pH 3-as pufferben (c), száraz PSI-THD-PEO membrán (d), PASP-THD-PEO membrán pH 9 pufferben (e) és pH 4 pufferben (f)

4.7 PSI alapú, térhálós szálás membránok biokompatibilitása és biodegradabilitása (T7)

Az *in vivo* kísérletek során a PSI alapú membránok hidrolizáltak és poliaszparaginsav alapú membránokká alakultak át, éppúgy, mint *in vitro* körülmények között. Mind a diszulfid, mind a DAB keresztkötött membránok a hidrolízist követően, 3 nap alatt elfogadható mértékű, enyhe idegen test reakciót indukáltak az állatokban (Error! Reference source not found.. **a és b ábrán** PSI-DAB membrán látható 3 nappal beültetést követően). Továbbá fontos megjegyezni, hogy a membrán méretének *in vivo* növekedése megegyezik az *in vitro* körülmények között mérttel. 7 nappal a beültetést követően a PSI-CYS implantátumok a feltárás során makroszkopikusan a legtöbb esetben eltűntek vagy egy fibrines új szövet borította be őket (**6. d ábra**).

6. ábra PSI-CYS 7 nappal beültetés után (a) és hisztológiai metszete (b), PSI-DAB 3 (c, d) és 7 nappal (e) beültetés után és hisztológiai metszete (f) és SEM felvétel PSI-DAB-ról 7 nappal beültetés után (g)

Azonban a hisztológiai felvételeken minden esetben megtalálhatóak voltak (Error! Reference source not found.. **6. ábra e**). 7 nappal a beültetést követően a PSI-DAB membránok meggyengültek, csipesszel könnyen szakíthatók voltak (**6. ábra c**). Mindkét membrán felületét

fibroblasztokból álló granulációsszövet és enyhe akut gyulladásra utaló hisztiociták borították be, valamint megfigyelhetők voltak új erek is (**6. ábra e és f**). Annak ellenére, hogy mindkét háló kellő mértékben beágyazódott és integrálódott a környező új szövetekhez, számottevő szöveti benövés a membránba csak a PSI-DAB membránok esetén volt megfigyelhető (**6. ábra f és g**).

5 Következtetések

Elektrosztatikus szálképzéssel készített polimer szálak egyre előkelőbb helyet foglalnak el az orvosi-biológiai kutatásokban, ezzel egyre nagyobb igényt teremtve új polimerekre, amelyek alkalmasak a szálképzésre. A poliaminosavak, a fehérjékhez hasonló kémiai felépítésükkel, kiváló biokompatibilis és biodegradábilis alapanyagok lehetnek az orvosi célú fejlesztésekhez. Azonban többnyire vízzoldhatók, amely tulajdonságuk meglehetősen korlátozza használhatóságukat, mint szálal implantátumok. Ezért a kutatásom fő célja olyan új elektrosztatikus szálképzésen alapuló stratégiák fejlesztése, amelyek lehetővé teszik poliaminosavak, pontosabban a poliaszparaginsav alapú szálal, beültetésre alkalmas membránok készítését. Ebben a munkában megvalósítottam és optimalizáltam a poliszukcinimid szálképzését, mely a poliaszparaginsav anhidridje (**3. ábra a és b**). Kidolgoztam három, e polimerre épülő módszert térhálós poliszukcinimid, valamint hidrolízisével poli(aszparaginsav) alapú szálal szövetek előállítására:

- keresztkötések létrehozása szálképzést követően a szálak keresztkötő oldatába való áztatásával (DAB, THD) (**3. ábra c és d**);
- reaktív elektrosztatikus szálképzés, ahol a tiol (CYSE) oldalcsoportokat tartalmazó polimeren szálképzés közben diszulfid hidak keletkeznek (**3. ábra e**);
- folytonos reaktív elektrosztatikus szálképzés koaxiális tűvel, ahol a keresztkötőt (THD) magfolyadékként, míg a polimert köpeny folyadékként tápláltam (**3. ábra h**).

Továbbá, a szálképzéshez használt oldatokhoz mágneses részecskéket adagolva, valós 3D kiterjedéssel rendelkező szöveteket hoztam létre (néhány cm vastagságig) (**3. ábra f és h**). Poliszukcinimid alapú szálrendszerek enyhe lúgos hidrolízisével poliaszparaginsav alapú szálrendszereket állítottam elő. Megfigyeltem, hogy a hidrolízis következtében a szálak különböző mértékben összeolvadtak (**4. ábra**). A poliaszparaginsav alapú szálak szövetek pH indukált duzzadási tulajdonsággal rendelkeztek: a szövetek mérete savas környezetben csökkent, míg lúgosban nőtt (több cikluson keresztül) (**5. ábra**). Két, kémiai összetételében eltérő szövetek *in vivo* biokompatibilitását és biodegradabilitását vizsgálva kiderült, hogy a poliszukcinimid alapú szövetek a szervezetben hidrolizálnak, valamint egy hetes megfigyelés alatt enyhe idegentest reakciót okoznak (**6. ábra**).

A kutatómunkában kifejlesztett stratégiák alkalmasak lehetnek más polimer rendszerek esetén is, így elérhetővé tehetik a vízben oldódó polimereket is mint

szálas implantátumok. Továbbá a kifejlesztett poliaszparaginsav alapú szövetékek kiváló alapanyagok lehetnek, mint implantátumok és gyógyszerhordozó rendszerek az orvostudományban.

A dolgozat új tudományos eredményeit következő pontokban foglalom össze:

- T1. Kidolgoztam a poliszukcinimid elektrosztatikus szálképzését.
- T2. Térhálós poliszukcinimid szálat állítottam elő a poliszukcinimid szálok keresztköti oldatába való áztatásával.
- T3. Kidolgoztam a tiol-disszulfid kémián alapuló reaktív elektrosztatikus szálképzést módosított poliszukcinimid felhasználásával.
- T4. Valós 3 dimenziós kiterjedéssel rendelkező poliszukcinimid és cisztaminnal keresztköti poliszukcinimid szárendszeret hoztam létre elektrosztatikus szálképzéssel mágneses részecskék jelenlétében
- T5. Kidolgoztam egy koaxiális, reaktív elektrosztatikus szálképzés alapú technikát, amely folyamatos üzemi gyártásra alkalmas.
- T6. pH érzékeny poliaszparaginsav alapú gél szövetékeket állítottam elő.
- T7. Poliszukcinimid alapú térhálós polimer szövetékek (-S-S- és DAB) *in vivo* hidrolizálnak és biokompatibilisek.

6 Publikációk

6.1 Értekezéshez kapcsolódó közlemények

- [1] Molnar K, Jedlovszky-Hajdu A, Zrinyi M, Jiang S, Agarwal S (2017) Poly(amino acid)-Based Gel Fibers with pH Responsivity by Coaxial Reactive Electrospinning. *Macromol Rapid Commun* 201700147:1700147. IF₂₀₁₆: 4.638
- [2] Jedlovszky-Hajdu A, Molnar K, Nagy PM, Sinko K, Zrinyi M (2016) Preparation and properties of a magnetic field responsive three-dimensional electrospun polymer scaffold. *Colloids Surfaces A Physicochem Eng Asp* 503:79–87. IF₂₀₁₆: 2.765
- [3] Molnar K, Juriga D, Nagy PM, Sinko K, Jedlovszky-Hajdu A, Zrinyi M (2014) Electrospun poly(aspartic acid) gel scaffolds for artificial extracellular matrix. *Polym Int* 63:1608–1615. IF₂₀₁₄: 2.409

6.2 Értekezéshez nem kapcsolódó közlemények

- [4] Varga Z, Molnár K, Torma V, Zrínyi M (2010) Kinetics of volume change of poly(succinimide) gels during hydrolysis and swelling. *Phys Chem Chem Phys* 12:12670–12675. IF₂₀₁₀: 4.116